

Handläggare
Nina Ohlsson Bolin**Till**
Överförmyndarnämnden

Inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens förslag är att överförmyndarnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Håkan Andersson
Förvaltningschef

Sammanfattning

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk regleras rätten till delaktighet och inflytande för de nationella minoriteterna. I Stockholms stad bor och verkar människor från samtliga nationella minoriteter och staden har under flera år genomfört samråd med föreningar från samtliga minoritetsgrupper. Stadsledningskontoret har gjort en översyn av samrådets arbete och lämnat ett förslag på reviderat arbets sätt som i huvudsak innebär att ett råd för nationella minoriteters rättigheter inrättas under kommunstyrelsen och att sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst kan betalas ut till rådets ledamöter.

Förvaltningen är positiv till att det inrättas ett samverkansråd under kommunstyrelsen för att säkerställa nationella minoriteters rättigheter i Stockholm stad. Som en liten förvaltning innebär den här typen av frågor utmaningar i form av kapacitet och förmåga att tillgodogöra sig tillräcklig kunskap, genomgå utbildning och genomföra samverkan. Förvaltningen ser därför positivt på att det inrättas ett samverkansråd på central nivå för att säkerställa en strategisk styrning av arbetet som kan präglas av en helhetsbild, specialistkunskaper på området samt förutsättningar för genomslag i alla stadens verksamheter. Förvaltningen anser dock att rådets tillämpningsområde borde breddas ytterligare. Så som förslaget får förstås tillkommer nu ytterligare en samverkansinstans utöver alla

instanser som redan finns. Arbetet blir således inte mer samlat, koordinerat och enhetligt. Det finns snarare en risk för att arbetet blir ännu mer splittrat och utslaget på flera instanser där varje instans arbetar med specifika frågeställningar och ingen ser till helheten. För att tillvarata alla synpunkter som framkommit under översynen, underlätta för små förvaltningar samt säkerställa kvalitén av stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter bör rådets tillämpningsområde breddas. Förvaltningen föreslår att rådet ska vara remissinstans och rådgivande organ även åt stadens nämnder och bolag och att det ska finnas en möjlighet för stadens verksamheter att anmäla ärenden för behandling av rådet. På så sätt skulle rådet samverka och diskutera även kring verksamhetsspecifika frågor och vara ett konkret stöd till stadens nämnder och bolag. Förvaltningen instämmer dock i förslaget att rådet inte bör fatta beslut eller uttala sig i enskilda personärenden.

Bakgrund

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk regleras rätten till delaktighet och inflytande för de nationella minoriteterna. Av lagen framgår att förvaltningsmyndigheter, så som stadens olika nämnder, ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt som det är möjligt samråda med minoriteterna i dessa frågor. Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

I Stockholms stad bor och verkar människor från samtliga nationella minoriteter och staden har under flera år genomfört samråd med föreningar från samtliga minoritetsgrupper. Staden har sedan 2018 haft en samrådsmodell som inneburit att kommunstyrelsen och ett antal fackförvaltningar genomfört samråd med utsedda samrådsrepresentanter från respektive minoritetsgrupp. I enlighet med kommunfullmäktiges budget 2023 ska kommunstyrelsen i nära dialog med de nationella minoriteterna, utreda formerna för samråd med de nationella minoritetsföreningarna i syfte att stärka samarbetet, exempelvis genom att pröva inrättandet av ett råd eller andra samverkansmodeller.

Ärendet

Stadsledningskontoret har gjort en översyn av samrådets nuvarande arbete genom att samla in synpunkter från stadens samrådsrepresentanter samt samordnare för arbetet med nationella minoriteter ute på stadens förvaltningar. Synpunkterna som kommit in har pekat på att samråden varit för många och inte tillräckligt koordinerade över staden. Samtidigt som många samråd har genomförts har inflytande över strategiska frågor inte upplevts tillräckligt. Det har inte heller utgått någon ersättning till

samrådsrepresentanterna vilket försvårat deltagandet för representanter från ideella organisationer. I sin översyn har stadsledningskontoret även beaktat stadens arbete med delaktighet och inflytande inom andra uppdrag samt andra kommuners rådsstruktur för nationella minoriteters rättigheter. Översynen har mynnat ut i ett förslag bestående av dels instruktionen för kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter (bilaga 1) samt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande (bilaga 2). Förslaget är följande.

1. Ett råd för nationella minoriteters rättigheter inrättas under kommunstyrelsen.

Rådet ska:

- ge råd och stöd i strategiska frågor som har betydelse för nationella minoriteters rättigheter i Stockholms stad
- fungera som remissorgan i strategiska ärenden som berör nationella minoriteters rättigheter i Stockholms stad
- bevaka och följa upp frågor som påverkar nationella minoriteters rättigheter och livssituation.

Rådet ska inte:

- fatta några beslut
- behandla frågor som rör enskild
- behandla verksamhetsspecifika frågor
- behandla frågor som rör ett specifikt förvaltningsområde¹.

Rådet ska sammanträda fyra gånger per år och har möjlighet att bjuda in borgarråd, nämndsordförande, förvaltningschefer, tjänstepersoner och sakkunniga att föredra på rådets sammanträden. Rådets funktion ska utvärderas två år efter att rådet har inrättats. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande förtydligas att rådet behöver kompletteras med andra typer av samråd, såsom öppna samråd och samråd som rör enskilda minoritetsgrupper, barn och unga, verksamhetsspecifika frågor eller frågor som rör ett specifikt förvaltningsområde.

2. Sammanträdesarvode får betalas ut till ledamöter i kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.

3. Ersättning för förlorad arbetsinkomst får betalas ut för ledamöter i kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.

---

¹ Ett förvaltningsområde är ett geografiskt område för ett minoritetsspråk där enskilda har rätt att använda minoritetsspråket vid sina muntliga och skriftliga kontakter med förvaltningsmyndigheter vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Stockholm är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska.

Förtroendevalda enligt kommunallagens definition har i dag möjlighet att ansöka om ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt stadens regler om arvoden för kommunala förtroendeuppdrag. Ledamöter och ersättare i stadens olika råd omfattas inte av den definitionen. Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges dock till kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor enligt särskilt beslut i kommunfullmäktige (dnr KS 2022/1330). Dessa regler föreslås utvidgas till att även omfatta ledamöter i kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen lämnar följande synpunkter på förslaget.

Förvaltningen är positiv till att det inrättas ett samverkansråd under kommunstyrelsen för att säkerställa nationella minoriteters rättigheter i Stockholm stad. Historien är ett viktigt skäl till att det finns ett särskilt juridiskt skydd för de nationella minoriteterna. Rasism och diskriminering mot de nationella minoriteterna är ett arv vi måste göra upp med. Enligt Stockholm stads vision för 2040 är Stockholm en stad för alla, där mänskliga rättigheter efterlevs, diskriminering och rasism motarbetas och där alla medborgare känner sig delaktiga och inkluderade i samhället. En självklar del i den visionen är en stad där nationella minoriteters utsatthet erkänns och det lagstadgade skyddet respekteras och efterlevs. Alla åtgärder för att stärka nationella minoriteters skydd, inflytande och delaktighet är ett steg i rätt riktning. Förvaltningen är medveten om nationella minoriteters status i Sverige och arbetar för att säkerställa att deras rättigheter tillvaratas i verksamheten i enlighet med de riktlinjer som finns i staden. Som en liten förvaltning kommer dock frågor av den här karaktären alltid med utmaningar så som kapacitet och förmåga att tillgodogöra sig tillräcklig kunskap, genomgå utbildning och genomföra samverkan. Förvaltningen ser därför positivt på att det inrättas ett samverkansråd på central nivå för att säkerställa en strategisk styrning av arbetet som kan präglas av en helhetsbild av staden, specialistkunskaper på området samt förutsättningar för genomslag i alla stadens verksamheter.

Förvaltningen anser att rådets tillämpningsområde ska breddas. I stadsledningskontorets översyn av nuvarande samverkansformer uttrycktes en del kritik eller förbättringsförslag av nuvarande samverkansform. Synpunkter som lyftes har pekat på att samråden varit för många och inte tillräckligt koordinerade över staden. Samtidigt som många samråd har genomförts har inflytande över strategiska frågor inte upplevts tillräckligt. Det senare av de två synpunkterna tas om hand om i det nya förslaget genom att ett central samverkansråd för just de strategiska frågorna inrättas. Synpunkten att samråden varit för många och inte tillräckligt koordinera över staden tycks dock inte ha hörsammats i den nya

strukturen. Så som förslaget får förstås tillkommer nu ytterligare en samverkansinstans utöver alla instanser som redan finns. Arbetet blir således inte mer samlat, koordinerat och enhetligt. Det finns snarare en risk för att arbetet blir ännu mer splittrat och utslaget på flera instanser där varje instans arbetar med specifika frågeställningar och ingen ser till helheten, varken för staden som helhet eller frågornas hantering både i ett övergripande perspektiv och på detaljnivå. För att tillvarata alla synpunkter som framkommit under översynen, underlätta för små förvaltningar samt säkerställa kvalitén av stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter bör rådets tillämpningsområde breddas. Förvaltningen föreslår att rådet ska vara remissinstans och rådgivande organ även åt stadens nämnder och bolag och att det ska finnas en möjlighet för stadens verksamheter att anmäla ärenden för behandling av rådet. På så sätt skulle rådet samverka och diskutera även kring verksamhetsspecifika frågor och vara ett konkret stöd till stadens nämnder och bolag. Förvaltningen instämmer dock i förslaget att rådet inte bör fatta beslut eller uttala sig i enskilda personärenden.

Bilagor

1. Instruktionen för kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande Dnr KS 2023/444